

รายละเอียดเครื่องมือ

Clinical Opiate Withdrawal Scale (COWS)

แบบประเมิน Clinical Opiate Withdrawal Scale (COWS SCORE) ใช้ประเมินอาการถอนยาโอปิออยด์ในช่วงเวลาต่างๆ แบบประเมินนี้ใช้ประเมินได้ทั้งผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน แบบประเมินประกอบด้วยอาการถอนยาโอปิออยด์ที่ต้องประเมิน 11 ข้อ ได้แก่

- 1) อัตรารีดศีรษะในขณะพัก (วัดเป็นครั้งต่อนาที) วัดหลังจากที่ผู้ป่วยนั่งหรือนอนเป็นเวลา 1 นาที
- 2) การมีเหงื่อออก ในครึ่งชั่วโมงที่ผ่านมา โดยไม่รวมเหงื่อที่เกิดจากอุณหภูมิของห้องและกิจกรรมของผู้ป่วย
- 3) อาการกระสับกระส่าย
- 4) ขนาดรูม่านตา
- 5) อาการปวดกระดูกและข้อ
- 6) น้ำมูกหรือน้ำตาไหล
- 7) อาการผิดปกติของระบบทางเดินอาหารในครึ่งชั่วโมงที่ผ่านมา
- 8) อาการสั่น
- 9) อาการหนาว
- 10) อาการวิตกกังวลและหงุดหงิด
- 11) อาการขนลุก

ผลรวมของคะแนนทั้ง 11 ข้อ ช่วยให้บุคลากรทางการแพทย์ทราบถึงระยะ(stage) ,ความรุนแรง (Severity) ของอาการถอนยาโอปิออยด์ เพื่อใช้ในการเฝ้าระวังและวางแผนการรักษาอาการถอนยาโอปิออยด์ในผู้ป่วยแต่ละราย โดยค่าคะแนนรวมของ COWS SCORE ใช้แบ่งระดับความรุนแรงของอาการถอนยาโอปิออยด์ ดังนี้

ความรุนแรงระดับที่1 (คะแนนรวม 0-4 คะแนน)	หมายถึง	ไม่มีอาการ มีอาการน้อยมาก
ความรุนแรงระดับที่2 (คะแนนรวม 5-12 คะแนน)	หมายถึง	มีอาการน้อย (Mild)
ความรุนแรงระดับที่3 (คะแนนรวม 13-24 คะแนน)	หมายถึง	อาการระดับปานกลาง (Moderate)
ความรุนแรงระดับที่4 (คะแนนรวม 25-36 คะแนน)	หมายถึง	อาการระดับค่อนข้างรุนแรง (Severe)
ความรุนแรงระดับที่5 (คะแนนรวม >36 คะแนน)	หมายถึง	อาการระดับรุนแรง (Very Severe)

แนวปฏิบัติในโรงพยาบาลรัฐญารักษ์ขอนแก่น

ใช้ แบบประเมิน Clinical Opiate Withdrawal Scale (COWS SCORE) เมื่อ

1.ระยะ Preparation : Entry & Assessment

ให้ประเมิน COWS score เมื่อแรกรับผู้ป่วย

2.ระยะAcute Detoxification

เมื่อ คะแนน COWS < 5 ให้ประเมิน COWS วันละ 1 ครั้ง โดยประเมิน COWS ก่อนรับประทานเมทาโดน

3.ผู้ป่วยรับยาแบบ Methadone maintenance ให้ประเมิน COWS ก่อนให้ยาเมทาโดน

ความถี่ในการประเมิน : พิจารณาให้สอดคล้องตามระดับความรุนแรงของอาการขาดโอปิออยด์

หยุดใช้เครื่องมือเมื่อ: เมื่อ คะแนน COWS < 5 ติดต่อกันอย่างน้อย 36 ชั่วโมง

อ้างอิงจาก

- 1.แนวทางการบำบัดรักษาด้วยเมทาโดนระยะยาวและการถอนพิษยา(Technical Guideline for Methadone Maintenance Treatment and Detoxification) สำนักโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข 2552
- 2.Diana Coffa, ,Kristin Harter, Hannah Snyder. Inpatient Management of Opioid Use Disorder: Methadone (2017)

คำชี้แจง

ในแต่ละหัวข้อที่ประเมินอาการถอนยาให้ผู้ประเมินเลือกหมายเลขที่ตรงกับอาการของผู้ป่วยมากที่สุด โดยให้คะแนนเฉพาะอาการที่เกิดจากการถอนยาโอปิออยด์ ยกตัวอย่างเช่น หากอัตราการเต้นหัวใจของผู้ป่วยเพิ่มขึ้นจากการที่ผู้ป่วยวิงเวียนๆ มาก่อนการประเมินอาการถอนยา อัตราการเต้นของชีพจรที่เพิ่มขึ้นจากการวิงเวียนๆ นั้นจะไม่นำมารวมกับการให้คะแนน เป็นต้น

แบบประเมิน Clinical Opiate Withdrawal Scale (COWS)									
สัญญาณชีพ	รายการน.น.น.น.น.น.น.น.
	วันที่ เวลา/...../...../...../...../...../...../...../.....
	ความดันโลหิต (Blood pressure) (mmHg)								
	อัตราการหายใจ (Respiratory rate) (ครั้ง / นาที)								
	อุณหภูมิ (Temperature) (°C)								
1	การวัดชีพจร(ครั้ง / นาที) ให้ผู้ป่วยนั่งพักอย่างน้อย 1 นาที								
	0 = ชีพจรเต้น 80 ครั้งหรือต่ำกว่า								
	1 = ชีพจรเต้น 81-100 ครั้ง								
	2 = ชีพจรเต้น 101-120 ครั้ง								
	4 = ชีพจรเต้นสูงกว่า 120 ครั้ง								
2	การมีเหงื่อออก (ในครึ่งชั่วโมงที่ผ่านมา ไม่รวมเหงื่อที่เกิดจากอุณหภูมิห้อง และกิจกรรมของผู้ป่วย)								
	0 = ไม่มีอาการหนาวสั่นหรือหน้าแดง								
	1 = ผู้ป่วยบอกว่ามีอาการหนาวสั่นและหน้าแดง								
	2 = หน้าแดงและมีเหงื่อออกที่หน้าสังเกตได้								
	3 = มีเหงื่อออกเป็นเม็ดบริเวณคิ้วและใบหน้า								
4 = เหงื่อไหลเต็มหน้า									
3	กระสับกระส่าย (สังเกตระหว่างประเมิน)								
	0 = สามารถนั่งนิ่งได้								
	1 = มีอาการนั่งยากแต่สามารถทำได้								
	3 = มีการเปลี่ยนท่าหรือการเคลื่อนไหวแขนหรือขามากกว่าปกติ								
5 = ไม่สามารถที่จะนั่งนิ่งได้เกินวินาที									
4	ขนาดรูม่านตา(ให้เริ่มวัดขนาดรูม่านตาเมื่อรูม่านตามีปฏิกิริยาต่อแสงและหยุดนิ่งแล้ว)								
	0 = รูม่านตาดขนาดเล็กหรือปกติในแสงไฟห้องปกติ								
	1 = รูม่านตาดขนาดใหญ่กว่าปกติในแสงไฟห้องปกติ								
	2 = รูม่านตาดายายปานกลาง								
5 = รูม่านตาดายายมากจนกระทั่งมองเห็นขอบของม่านตา									
5	อาการปวดกระดูกและข้อ : ถ้าผู้ป่วยมีอาการปวดก่อนหน้านั้นให้ คะแนนเฉพาะอาการปวดเพิ่มเติมที่เนื่องมาจากการขาดยา เท่านั้น ;								
	0 = ไม่มีอาการ								
	1 = ไม่สุขสบายเล็กน้อย								
	2 = รายงานอาการปวดของข้อและกล้ามเนื้ออย่างมาก								
4 = ผู้ป่วยปวดข้อและกล้ามเนื้อและไม่สามารถที่จะนั่งเฉยได้ เนื่องจากความเจ็บปวด									
6	น้ำมูกหรือน้ำตาไหล : ไม่นับรวมจากที่เป็นหวัดหรือแพ้								
	0 = ไม่มีอาการ								
	1 = คัดจมูกและมีน้ำตาขึ้นที่ตา								
	2 = น้ำมูกหรือน้ำตาไหล								
4 = น้ำมูกไหลตลอดเวลาหรือน้ำตาไหลเป็นทาง									

	รายการ	วันที่ เวลา									
	น.น.น.น.น.น.น.น.น.น.
	/...../...../...../...../...../...../...../...../...../.....
7	อาการผิดปกติทางระบบทางเดินอาหารในครึ่งชั่วโมงที่ผ่านมา										
	0 = ไม่มีอาการทางระบบทางเดินอาหาร										
	1 = ปวดท้อง										
	2 = คลื่นไส้หรืออุจจาระเป็นน้ำ										
	3 = อาเจียนหรือท้องเดิน										
8	มีอาการคลื่น สัมผัสเมื่อผู้ป่วยยื่นแขนออกมา										
	0 = ไม่มีอาการคลื่น										
	1 = มีความรู้สึกแต่สัมผัสไม่เห็น										
	2 = สังเกตอาการคลื่นได้เพียงเล็กน้อย										
	4 = มีอาการคลื่นเห็นได้ชัดหรือการชักกระตุกของกล้ามเนื้อ										
9	อาการหาว / สังเกตในระหว่างการประเมิน										
	0 = ไม่มีอาการหาว										
	1 = หาว 1-2 ครั้งระหว่างการประเมิน										
	2 = หาว 3 ครั้งระหว่างการประเมิน										
	4 = หาวหลายครั้งต่อนาที										
10	อาการวิตกกังวลและหงุดหงิด										
	0 = ไม่มี										
	1 = ผู้ป่วยบอกว่ามีอาการหงุดหงิดหรือวิตกกังวลเพิ่มขึ้น										
	2 = ผู้ป่วยมีอาการหงุดหงิดหรือวิตกกังวลเห็นได้ชัด										
	4 = ผู้ป่วยหงุดหงิดหรือวิตกกังวลเกิดความลำบากในการให้ความร่วมมือ										
11	อาการขนลุก สังเกตระหว่างการประเมิน										
	0 = ผิวหนังเรียบ										
	3 = ขนลุกจนสามารถรู้สึก ได้หรือมีอาการขนลุกตามแขน										
	5 = มีอาการขนลุกเด่นชัด										
	คะแนนรวม										
	ขนาดเมทาโดนที่ได้รับ(mg): เริ่มให้เมทาโดนเมื่อ COWS score ≥ 5 (ระดับ Mildขึ้นไป)										
	ชื่อผู้ประเมิน										

การพยาบาลผู้ป่วยแบ่งระดับความรุนแรงของอาการผู้ป่วยตามระดับการประเมินอาการนอนพิษยา มี 5 ระดับดังนี้

ระดับคะแนน	การพยาบาล
ระดับที่ 1 มี 0-4 คะแนน	1.พยาบาลผู้ประเมินให้คำแนะนำเกี่ยวกับอาการของผู้ป่วยในขณะที่ประเมินอาการของผู้ป่วยพร้อมกับคำแนะนำการปฏิบัติตัวแก่ผู้ป่วยเมื่อมีอาการนอนพิษยา เช่น 1.1 การอาบน้ำบ่อยๆหรือการแช่น้ำในอ่างอาบน้ำ จะทำให้กล้ามเนื้อผ่อนคลาย 1.2 การนวดจุดจุดจะช่วยให้กล้ามเนื้อผ่อนคลายได้ 1.3 การออกกำลังกายวันละ 2 ครั้ง ประมาณ 30 นาที เพื่อให้ร่างกายหลั่งสารแห่งความสุขทำให้ร่างกายสดชื่น 1.4 การรับประทานยาตามแผนการรักษาของแพทย์
ระดับที่ 2 ได้ 5-12 คะแนน อาการระดับเล็กน้อยMild	1.พยาบาลผู้ประเมินรายงานแพทย์เพื่อปรับเปลี่ยนแผนการรักษา 2. ให้ยาแก่ผู้ป่วยตามแผนการรักษาของแพทย์ เพื่อลดอาการนอนพิษยา 3. พร้อมกับให้คำแนะนำการปฏิบัติตัวเมื่อมีอาการ และเสริมพลังแก่กับผู้ป่วยให้สามารถผ่านระยะนอนพิษยา 4.สังเกตอาการของผู้ป่วยพร้อมประเมินซ้ำอีกครั้ง ภายใน 2 ชม.
ระดับที่ 3 มี 13-24 คะแนน อาการระดับปานกลาง Moderate	1. พยาบาลรายงานแพทย์เพื่อปรับแผนการรักษา 2.ให้ยาแก่ผู้ป่วยทันทีตามแผนการรักษาของแพทย์เพื่อบรรเทาอาการนอนพิษยา 3. สังเกตอาการและประเมินอาการนอนพิษยาซ้ำ หลังจากรับประทานยา ทุก 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมง ประเมิน 2 ครั้ง 4.พยาบาลให้กำลังใจแก่ผู้ป่วย โดยการเสริมศักยภาพแก่ผู้ป่วย
ระดับที่ 4 มี 25 – 36 คะแนน อาการระดับค่อนข้าง รุนแรง Severe	1.พยาบาลรายงานแพทย์เพื่อปรับแผนการรักษา 2. ให้ยาแก่ผู้ป่วยทันทีตามแผนการรักษาของแพทย์เพื่อบรรเทาอาการนอนพิษยา 3. สังเกตอาการและประเมินอาการนอนพิษยาซ้ำ หลังจากรับประทานยา ทุก 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมง ประเมิน 4 ครั้ง 4. พยาบาลให้กำลังใจแก่ผู้ป่วยโดยการเสริมศักยภาพแก่ผู้ป่วย
ระดับที่ 5 มี > 36 คะแนน อาการระดับรุนแรง Very Severe	1. พยาบาลรายงานแพทย์ทันทีหลังประเมินอาการเพื่อปรับแผนการรักษา 2. ให้ยาแก่ผู้ป่วยทันทีตามแผนการรักษาของแพทย์เพื่อบรรเทาอาการนอนพิษยา 3. สังเกตอาการและประเมินอาการนอนพิษยาซ้ำหลังจากรับประทานยา ทุก 15 นาที 4 ครั้ง และทุก 30 นาที ประเมิน 4 ครั้ง 4. พยาบาลให้กำลังใจแก่ผู้ป่วย โดยการเสริมศักยภาพแก่ผู้ป่วย

